

**Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет природокористування
Факультет управління, економіки та права
Кафедра права**

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ»**

Рівень вищої освіти – Перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань - 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Освітня програма – «Право»

Кількість кредитів – 6 – 180 год., із них: аудиторних – 70 год.;
самостійної роботи студента – 110 год.

Форма навчання – денна, заочна

Рік підготовки – 4, семестр – 7

Компонент освітньої програми – вибіркова, фахова.

Дні занять – відповідно до розкладу.

Консультації – відповідно до графіка навчального процесу.

Мова викладання – українська.

АНОТАЦІЯ

Дисципліна «Правові засади євроінтеграції України» призначена для поглиблення фахових компетентностей здобувачів вищої освіти за спеціальністю 081 Право, але може бути цікавою та корисною й студентам інших спеціальностей.

Курс присвячено питанням сутності і змісту європейської інтеграції, проблемам формування в студентів комплексу знань щодо формування та розвитку євроінтеграційних процесів, усвідомлення їх системної сутності та розуміння проблем і перспектив посилення взаємозв'язків України та Європейського Союзу.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є закономірності, принципи і методи організації різних форм співробітництва як з державами Європейського Союзу, так і з різними європейськими структурами, а також підготовки до самостійного ведення бізнесу в ЄС.

Навчальна дисципліна «Правові засади євроінтеграції України» є вибірковою навчальною дисципліною, що належить до циклу спеціальної (фахової) підготовки за освітньою програмою «Право» спеціальності 081 «Право» галузі знань 08 «Право», яка викладається в 5 семестрі в обсязі 6 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS). Підсумковий контроль – іспит в 5 семестрі.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення дисципліни є засвоєння студентами комплексу знань щодо формування та розвитку євроінтеграційних процесів, усвідомлення їх системної сутності та розуміння проблем і перспектив посилення взаємозв'язків України та Європейського Союзу.

Передумови для вивчення дисципліни «Правові засади євроінтеграції України»: базується на вивченні таких дисциплін як «Теорія держави і права», «Міжнародне право» та інших.

Міждисциплінарні зв'язки. Деякі теми дисципліни «Сучасні процеси європейської інтеграції» тісно пов'язані з такими предметами як: «Право Європейського Союзу, Міжнародний захист прав людини».

Завдання навчальної дисципліни «Правові засади євроінтеграції України» – забезпечити повноцінне освоєння студентами основних теоретичних положень навчальної дисципліни та ознайомлення з існуючою нормативно-правовою базою забезпечення процесів європейської інтеграції України, що охоплює період від початку входження країни в цей процес до сьогодення, розкриваючи динаміку, тенденції зміни пріоритетів, основних

цілей, які ставила перед собою держава на цьому шляху.

- ознайомити з теоретико-методичними основами розвитку Європейського Союзу та виявити основні передумови ефективної взаємодії країн – учасниць інтеграційного об'єднання;
- надати знання щодо основ теорії організації й інституційну структуру ЄС, проаналізувати функції основних європейських інституцій;
- забезпечити повноцінне освоєння студентами принципів та базових засад функціонування спільного ринку ЄС, принципи його регулювання;
- забезпечити розуміння умов та наслідків інтеграції України в ЄС.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Основними видами навчальних аудиторних занять, під час яких здобувачі вищої освіти отримують необхідні знання, є лекції та практичні заняття. В межах робочого часу викладач може проводити консультації для здобувачів вищої освіти.

При викладанні лекційного матеріалу передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як лекції у формі бесіди, розповіді, пояснення, диспуту та лекції у формі ілюстрування і демонстрування за допомогою мультимедійних пристроїв.

Лекція у формі бесіди, розповіді, пояснення, диспуту дозволяє привернути увагу здобувачів вищої освіти до найбільш важливих питань теми лекції, винести на обговорення дискусійні питання та визначити у процесі діалогу особливості сприйняття навчального матеріалу здобувачами вищої освіти.

Лекція у формі ілюстрування і демонстрування за допомогою мультимедійних пристроїв – це візуальна форма подачі лекційного матеріалу з розгорнутим або коротким коментуванням візуальних матеріалів, що переглядаються за допомогою мультимедійних технічних засобів. Ці дві форми лекцій можуть бути поєднані.

При проведенні практичних занять передбачене виконання практичних робіт у формі вирішення ситуативних завдань (кейсів) і тестів, проведення ділової гри, заслуховування усних відповідей, доповідей, а також рефератів та демонстрація презентацій, які підготовлені як індивідуальні завдання за темою самостійного вивчення дисципліни.

Здобувачі вищої освіти працюють з друкованим чи надісланим їм в електронній формі інформативним матеріалом або з інформацією в мережі Інтернет.

Здобувачі вищої освіти можуть здійснювати наукові дослідження шляхом написання та опублікування наукових статей, тез доповідей на конференціях, круглих столах та наукових семінарах.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ») В АУДИТОРНИЙ ЧАС

Вивчення навчальної дисципліни передбачає роботу в колективі. Студенти під час лекційних занять ведуть конспект з відповідної теми. Під час заняття або ж в кінці лектор ставить питання, веде діалог з аудиторією для кращого засвоєння теоретичного матеріалу.

Лекції і практичні заняття можуть проводитися з використанням сервісу ZOOM. Також викладач і студенти можуть спілкуватись через електронну пошту, Viber, Telegram, інші доступні засоби комунікації. В разі потреби може використовуватись Форум як форма спілкування викладача й студентів у дистанційному (віддаленому) навчанні. Кожний форум присвячений будь-якій проблемі або темі. Модератор форуму (мережевий викладач) реалізує дискусію чи обговорення, стимулюючи питаннями, повідомленнями, новою цікавою інформацією. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної та доброзичливої критики. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час самостійної підготовки на консультації викладача. Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності.

Після вивчення навчальної дисципліни студент здобуває такі компетентності:

Загальні:

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні (фахові):

СК6. Здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи України.

СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право, земельне та аграрне право.

СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Правові засади Європейської інтеграції України» здобувачі освіти повинні засвоїти такі **програмні результати навчання:**

РН 4. Знати та розуміти основи права Європейського Союзу.

РН 8. Застосовувати інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права

РН 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального (в тому числі земельного та аграрного) і процесуального права.

ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Семестровий контроль з навчальної дисципліни «Правові засади євроінтеграції України» здійснюється у 5 семестрі та проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою дисципліни.

Семестровий екзамен – це форма підсумкового контролю засвоєння студентом теоретичного, практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни за семестр та набуття певних компетентностей, що проводиться як контрольний захід. На екзамені оцінюванню підлягають:

- володіння нормативно-правовими актами, що є джерелами права Європейського Союзу;
- володіння ключовими теоретичними знаннями про об'єкт дисципліни;
- здатність творчо мислити та синтезувати знання;
- уміння використовувати знання для розв'язання практичних завдань тощо.

Загальна оцінка за екзамен визначається як сума поточного контролю (до 50 балів) та відповідей на питання екзаменаційного білету або тестового завдання (до 50 балів).

Екзаменаційні білети з дисципліни «Правові засади євроінтеграції України», містять 3 теоретичні питання, що включають матеріал навчальної програми, яка використовується в процесі навчання.

Студент на іспиті отримує білет, на якому є пронумеровані питання, та чисті аркуші паперу. Іспит відбувається в письмово-усній формі.

У процесі усного опитування, викладач зобов'язаний спершу вислухати повну відповідь студента (не залежно від того, чи вона є правильною) і лише потім задавати уточнюючі, додаткові запитання. Обов'язково наголошується на неправильних фрагментах відповіді, на суті помилок.

Можливе проведення семестрового екзамену у формі тестування в системі Moodle.

Критерії оцінювання знань студентів визначені у **Положенні про критерії оцінювання ЛНУП.**

За рішенням засідання кафедри студент може бути додатково оцінений за участь у наукових конференціях, підготовку наукових публікацій, участь у

Всеукраїнських конкурсів наукових студентських робіт, Всеукраїнських олімпіадах за спеціальністю, виконання досліджень тощо.

Оприлюднення результатів іспиту проводиться публічно.

Політика оцінювання – передбачає дотримання принципів доброчесності та студенто-центрованого підходу.

Академічна доброчесність - дотримання «Положення про академічну доброчесність у ЛНУП». Доступний за посиланням: <http://lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/navchchas/zagalpolog.html>

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Європейська інтеграція: від об'єднання Європейських співтовариств до Європейського Союзу

Євроінтеграція та європеїзація: спільне та особливе. Європа націй чи Європа регіонів? Основні етапи євроінтеграційного процесу. Виклики були для Європейського співтовариства у 1970-ті роки.

Позитивні результати створення спільного ринку для громадян і споживачів. Створення єврозони має позитивні наслідки. Дії ЄС для мінімізації результатів фінансово-економічної кризи.

Політичні, економічні та адміністративні критерії, що виробив Євросоюз для країн, які бажають стати його членами.

Тема 2. Україна та ЄС: історія і сучасність.

Історія розвитку взаємовідносин між Україною та ЄС. Особливості сучасного діалогу України та ЄС. Поняття норм європейського права. Сутність та зміст *acquis communautaire*. Вплив “копенгагенських критеріїв” на адаптацію національного законодавства. Економічні та соціальні реформи і розвиток за Планом дій Україна-Європейський Союз. Розширення Європейського Союзу. Економічні та політичні наслідки європейської інтеграції України. Інституціональне забезпечення процесу європейської інтеграції України. Взаємодія України з міжнародними організаціями у сфері європейської інтеграції.

Тема 3. Інституційна структура Європейського Союзу

Інституції, які складають інституційну основу Європейського Союзу. Інституції ЄС які беруть участь у законотворчих процесах. Функції Суду аудиторів. В яких випадках комітет регіонів має право пред'явити судові позови до Суду Європейського Союзу?

Права Європейського омбудсмена, спрямовані для розгляду скарг та реагування на них. Функції Європейської школи управління.

Функціональні особливості інтеграційних структур ЄС. Особливості Спільного ринку в ЄС.

Тема 4. Правове підґрунтя Європейської інтеграції

Відмінності між поняттями: «*Acquis communautaires*» («комунітарне

право»); «Acquis de l'Union»; «Schengen acquis». Етапи процедури прийняття (приєднання) країни до Європейського Союзу. Критерії вступу країни до ЄС (Копенгагенські критерії).

Вихід з Європейського Союзу. Чи можна виключити країну зі складу ЄС? Своєрідність права ЄС та його відмінність від класичних правових систем (внутрішньодержавного і міжнародного права). Загальні принципи права Європейського Союзу.

Правові акти які входять до первинного законодавства ЄС. Правові акти які входять до вторинного законодавства ЄС. Основні зміни внесені Лісабонським договором в Договір про Європейський Союз та Договір про функціонування ЄС. Загальні принципи організації та діяльності інститутів ЄС.

Інститути ЄС, які відносяться до міждержавних (міжнаціональних), а які до наднаціональних. Підстави формування в суспільній свідомості певної недовіри до вимог ЄС, цінностей, закріплених в Установчих Договорах ЄС, тих чи інших демократичних норм.

Категорії міжнародних угод, які складають частину права ЄС. Характеристика спільних правових документів ЄС (директиви, акти, постанови, рекомендації, думки).

Тема 5. Спільні політики Європейського Союзу.

Зміст статті Європейської соціальної хартії щодо дій проти соціального виключення громадян. Основні напрямки соціальної безпекової політики в ЄС. Основні цілі спільної зовнішньої політики Європейського Союзу.

На що звертається увага при розгляді країни як потенційного члена Європейського Союзу?

Характеристика діяльності Високого представника при реалізації Спільної зовнішньої політики та безпеки ЄС. Природа загроз національній безпеці України. Напрями державної політики безпеки України.

Можливості, які відкриває отримання статусу кандидата в ЄС для України. Гранти, інвестиції для відновлення України.

Тема 6. Європейська політика сусідства та Україна.

Характеристика меті Європейської політики сусідства. Спільні риси країн, які входять до Європейської політики сусідства. Основні принципи діяльності Європейської політики сусідства.

Чинники, які вплинули на створення проекту «Східне партнерство». Характеристика головних цілей проекту «Східного партнерства».

Напрями, за якими Європейський Союз проводить свою політику в межах проекту «Східного партнерства». Модель адаптації національного законодавства до acquis ЄС яка використовується в Україні.

Взаємозв'язок між принципами адміністративного права та стандартами державної служби.

Тема 7. Політика європейської інтеграції України.

Стереотипи мислення українців щодо Євросоюзу, поясніть причини походження подібних стереотипів та покажіть їх відносний характер.

Процес адаптації української громадської думки до ідей євроінтеграції та

сприйняття європейських цінностей. Проголошення стратегічної мети України – європейська інтеграція. Фактори, які сприяли у цьому.

Документи в яких закріплено стратегічну мету України – отримання членства в ЄС. Результати Євромайдану і Революції Гідності для європейської інтеграції України.

Тема 8. Імплементация Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Статус кандидата на вступ до ЄС.

Підхід ЄС до угод про асоціацію. Підхід ЄС до угоди про асоціацію з Україною. Основний зміст Угоди про партнерство і співробітництво між Україною та ЄС. Відмінності між Угодою про партнерство і співробітництво між Україною та ЄС та Угодою про асоціацію між Україною та ЄС.

Зміст та структура Угоди про Асоціацію. Вимоги, які висуваються до України в частині виконання Угоди про асоціацію: виконання, проблеми, результати. Хід реформ: проблеми, успіхи, результати. Основні положення політичної та інституційної частин Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

Важливість функціонування Зони вільної торгівлі між сторонами у рамках Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Оцінка ратифікаційному процесу Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Процес імплементации Угоди про асоціацію між Україною та ЄС станом на цей час.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основна література

1. Європейська інтеграція та міжнародна співпраця: посіб. авт. кол.: В. А. Мандрагеля, Ю. В. Мельник, О. І. Пошедін та ін.; за заг. ред. В.А. Мандрагелі, Л.А. Шереметьєвої. Київ: НАДУ, 2022. 288 с.
2. Європейська та євроатлантична інтеграція: навч. посіб. О. В. Баула, Т. В. Божидарнік, Т. М. Вісіна, ін; М-во освіти і науки України, «Луцький нац. техн. ун-т»; [за заг. ред. О. М. Лютак]. Херсон: ОЛДИ-ПЛЮС, 2023. 375 с.
3. Копійка В.В., Шинкаренко Т.І. Європейський Союз: історія та засади функціонування: навч. посіб. / за ред. Л.В. Губерського. Київ: Знання, 2022. 751с.
4. Мудрий Я. М. Словник-довідник термінів з Європейської інтеграції / “Glossary of Terms on European Integration”. Словник. / за заг. ред. М.Бойцуна, Я.М. Мудрого, О.М. Рудіка. Київ: Міленіум, 2023. 588 с.
5. Макаренко М. І., Хомутенко Л. І. Європейська інтеграція: навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2023. 344 с.
6. Палагнюк Ю. В. Державна євроінтеграційна політика України: теорія, методологія, механізми: монографія. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2023. 392 с.
7. Прокопенко Л. Л., Рудік О. М., Рудік Н. М. Інституційна система ЄС: навч. посіб. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2022. 220 с.
8. Регіональна політика Європейського союзу: підруч. / за ред. В. Чужикова. Київ:КНЕУ, 2021. 495 с.

9. Теорія та історія європейської інтеграції: навч.-метод. комплекс / укл. Круглашов А.М. Чернівці: Рута, 2023. 100 с.

10. Управління в ЄС та політика європейської інтеграції: мультимедійн. підруч. / Палагнюк Ю., Сай Д., Сорока С.; Чорноморський нац. ун-т ім. Петра Могили. Миколаїв, 2022. 376 с.

Додаткова література

1. Аракелян М. Р., Василенко М. Д. Право Європейського Союзу : підруч. для студ. вищих навч. закладів. Одеса: Фенікс, 2023. 390 с.

2. Баймуратов М. О., Хоббі Ю. С. Модифікації державного суверенітету в умовах європейської інтеграції в контексті взаємовідносин Європейського Союзу з державами-членами: моногр. Суми: Університет. кн., 2022. 300 с.

3. Гісса-Іванович О., Кибіч Я. Брекзит: наслідки і перспективи (в контексті побудови нових відносин Британія – Україна – ЄС. Медіафорум (8), 2022. С. 47-61.

4. Євроінтеграція: досвід країн Вишеградської четвірки та українські реалії / Ін-т екон. дослідж. та політ. консультацій; ред. І. Коссе. Київ, 2021. 87 с.

5. Історія європейської інтеграції від Римської імперії до Європейського Союзу: монографія / НАПрН України, НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування; за заг. ред. І. В. Яковюка. Харків: Право, 2022. Вип. 14. 208 с.

6. Мальська М. П., Антонюк Н. В. Основи європейської інтеграції: підруч.; Львівський нац. ун-т ім. І. Франка. Київ: «Центр учбової літератури», 2023. 320с.

7. Публічна політика та суспільні зміни в Україні в контексті євроінтеграції: моногр. / авт. кол. : С. О. Телешун, С. В. Ситник, І. В. Рейтерович, О. Г. Пухкал та ін.; за заг. ред. С. О. Телешуна, д-ра політ. наук, проф. Київ: НАДУ, 2021. 248 с.

8. Стратегія та засоби конвергенції системи соціальної безпеки України та ЄС у процесі євроінтеграції: монографія/ ред.: Т. Г. Васильців, Р. Л. Лупак. Львів: АТБ, 2022. 303 с.

9. Україна – Європейський Союз: від партнерства до асоціації: Український Щорічник з Європейських Інтеграційних Студій. Вип. II. Луцьк, Терен, 2023. 428 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Бібліотечно-інформаційні ресурси – книжковий фонд читального залу Львівського НУП (м. Дубляни, вул. В. Великого, 1), Львівської наукової бібліотеки ім. Стефаника НАН України (вул. Стефаника, 2).

2. Електронні інформаційні ресурси:

Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Режим доступу

[http://zakon.rada.gov.ua/;](http://zakon.rada.gov.ua/)

Єдиний веб-портал органів виконавчої влади в Україні. Режим доступу:
[http://www.kmu.gov.ua/control/.](http://www.kmu.gov.ua/control/)

Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. Режим доступу:
[http://www.nbuv.gov.ua/.](http://www.nbuv.gov.ua/)

Урядовий портал Кабінету Міністрів України. Режим доступу:
[www.kmu.gov.ua.](http://www.kmu.gov.ua)

Офіційний сайт Львівської електронної бібліотеки ім. В. Стефаника.
Режим доступу:[www.lsl.lviv.ua.](http://www.lsl.lviv.ua)

Офіційний сайт Базы українського законодавства в Інтернет. Режим
доступу:[www.lawukraine.com.](http://www.lawukraine.com)